

Бесіди з внучкою про хліб

Бровченко Володимир Якович

*(Триптих)***I. Недожата нива**

В серпні не брали ми в руки серпи,
Бо руки тримали зброю,
Бо наші достиглі пшеничні степи
Були тоді полем бою.

Нива — по колосу ходять зайці!
Місяць над степом стоїть в караулі.
З боку одного — наші бійці,
З другого ворог — на відстані кулі.

Нібито тихо. Тривожний ландшафт.
Білі хати почорніли від туги.
І не змогла гречкосійна душа
Стерпіть над хлібом наруги.
Вийшов солдат —
Степові сват —
В ніч із траншеї-яруги.

Поповзом ниву розтерзану жав,
Праці віддавши душу і тіло,
Місяця серп йому помагав,
Поки на сході задніло...

Бачить пришелець, щось тут не те,
І не збагнути йому, що за диво:
Звечора поле було золоте,
Нині ж простерлася вижата нива.

Бачить снопи, як бійці, на стерні,
Все те пече його, злостить і муля.
Він ще не знає, що в цій стороні
Кожна зернинка — фашистові куля.

Бою розкручувалась круговерть,
Мов розтривожений улій.
Полям ходила солдатова смерть,
Так недалеко, на відстані кулі.

Стало на світі більше вдовиць...
Хлібові трудно служивши і чесно,

Воїн лежав між снопів горілиць,
Стягнутий ременем, як перевеслом.

І пропливли над солдатом віки.
Діти... колгоспи його й комнезами...
Ті, що стояли покіль, колоски
Чорними впали на нього сльозами...

...Хвилі пшеничні біжать вдалину
На тому ж таки на вічнім лану.
Внучка мені, як маленька царівна:
— Що це ти, діду, усе про війну,
А про казкове коли, про чарівне?

І, примруживши очко,
Намагається глянуть на сонце
крізь бублика рум'яного..
— Постривай, дочко.
Спершу могилку солдатську доглянемо.

II. Нетиповий випадок на майдані

Де сніг устелив рівність асфальту —
«Футбол» світового масштабу:
Хлопчики пороздягали пальта,
Підгилюють хліб.
Шайбу!

От футболістики, от молодці!
Ось-ось заженуть його у ворота.
Не сіячі поки що вони, не женці.
Очі горять, пара — з рота.

Поряд чимало народу снує,
Кожен спішить, до «матчу» байдужий.
Підгилюють хліб, як серце моє,
Хлопчики спритні і дужі.

Булка — п'ятак, майже — за так!
— Пас! — вимагає червонощокий хлоп'як.
Шайбу! Шайбу!

...Аж тут принесло на майдан бабу.
Підкотився хліб старій до ніг,
Шукаючи захисту, ліг.
Нагнулась, взяла його в руки,
А до хлоп'ят навіть не забалакала.
Обтерла булку від снігу й грязюки
І — заплакала.

III. Кутя

Як мовиться, ми для початку

З'ясуєм справу до пуття,
Аби ти відало, внучатко,
Що то за штука є кутя.

Траплялося, у нашій хаті
Вона бувала раз на рік,
Коли хурделиці хвостаті
Засніжують гарячий тік,

Коли телятко біля печі
У черепочок виграє,
І в кушілі у нас, до речі,
Зароблена пшениця є,

Коли довкола новорічне,
І скоро прийде коляда,
І Дід Мороз з мішком заплічним
До нас у шибу загляда,

І справ у тебе небагато,
Багато снігу й мало дня,
І за соломою до хати
Мороз овечок заганя,

Коли каганчик тьмяно сліпа
І муркотить, угрівшись, кіт,
Коли іще не знають грипу,
А думають, що то пристріт...

Тоді так хочеться, — до млості,
До крику, самозабуття, —
Так хочеться, аж ломить кості,
Отого свята, що — кутя.

Тоді уже й заплакати можна:
Куті! Узвару! — ти ж дитя.
І бабця відповідь тривожна:
А мо', взяли б моє життя?..

Все ж варить зерна, долю кличе,
Бо в неї істина проста:
Зварившись, зерна більші вдвічі,
То й щедрість ниви вироста.

Бо нива хлібна те узнає —
І нас обійде недорід.
Було колись у нашім краї,
У тім степу, де жив твій дід...

Анумо, дівчинко, Аннусе,
За дідові плачі оті
Давай попросимо бабусю,
Аби зварила нам куті!

Постійна адреса: http://ukrlit.org/brovchenko_volodymyr_yakovych/besidy_z_vnuchkoiu_pro_khlib